

ΑΠΟΦΑΣΗ 10/2022

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος μέσω τηλεδιάσκεψης την 09-02-2022 και ώρα 10:00, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυμένου του Προέδρου της Αρχής Κωνσταντίνου Μενουδάκου, τα μέλη Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης ως εισηγητής και Γρηγόριος Τσόλιας και το αναπληρωματικό μέλος Νικόλαος Λίβος σε αναπλήρωση του τακτικού μέλους Χαράλαμπου Ανθόπουλου, ο οποίος αν και είχε προσκληθεί νομίμως εγγράφως απουσίασε λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, με εντολή του Προέδρου, ο Γεώργιος Ρουσόπουλος, ειδικός επιστήμονας – ελεγκτής ως βοηθός εισηγητή και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων της Αρχής, ως γραμματέας.

Υποβλήθηκε στην Αρχή η υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2500/12-04-2021 καταγγελία του Α και της Β, κατά του αδελφού/υιού τους αντίστοιχα Γ αναφορικά με εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε κατοικία. Σύμφωνα με την καταγγελία ο καταγγελλόμενος, που διαμένει σε ισόγειο διπλοκατοικίας, έχει εγκαταστήσει κάμερες, η μία εξ αυτών κάτω από το μπαλκόνι των καταγγελλόντων με τους οποίους είναι συνιδιοκτήτης (εξ αδιαιρέτου) του εν λόγω ακινήτου. Οι ως άνω κάμερες, όπως ισχυρίζονται οι καταγγέλλοντες, λαμβάνουν εικόνα και ήχο και

συνδέονται με καταγραφικό μηχάνημα. Επίσης το πεδίο ελέγχου των καμερών περιλαμβάνει χώρους όπως η κοινόχρηστη κεντρική είσοδος του κλιμακοστασίου του κτιρίου, η πιλοτή του κτιρίου και ο κήπος του ακινήτου, ενώ σκοπός της επεξεργασίας φαίνεται ότι είναι η προστασία προσώπων και αγαθών της κατοικίας. Επιπλέον, σύμφωνα με την καταγγελία έχει ασκηθεί δικαίωμα εναντίωσης προς τον καταγγελλόμενο χωρίς ανταπόκριση. Περαιτέρω υποστηρίζεται ότι το σύστημα έχει συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά, από τα οποία προκύπτει ότι λειτουργεί, κατά παράβαση του ΓΚΠΔ, καθώς λαμβάνει εικόνα από μη οικιακό χώρο ενώ δεν τηρείται καμία από τις προϋποθέσεις της οδηγίας 1/2011 της Αρχής.

Η Αρχή απέστειλε ενημερωτική επιστολή τόσο στον καταγγελλόμενο (με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞΕ/1171/29-04-2021), όσο και στον καταγγέλλοντα (με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞΕ/1179/06-05-2021). Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/4192/24-06-2021 νεότερο έγγραφό του ο καταγγέλλων προσκόμισε φωτογραφία των τεχνικών προδιαγραφών των καμερών του συστήματος βιντεοεπιτήρησης από την οποία, σε συνδυασμό με τις φωτογραφίες της αρχικής καταγγελίας στις οποίες διακρίνονται φωτεινές ενδεικτικές λυχνίες με συγκεκριμένο χρώμα, προκύπτει ότι το σύστημα βρίσκεται σε λειτουργία. Από τις προδιαγραφές των εν λόγω συσκευών (τύπου HIKVISION NETWORK CAMERA Model: DS-2CD2021G1-IDW1) προκύπτει επίσης ότι η λειτουργία τους προϋποθέτει την ύπαρξη ενσύρματου ή ασύρματου δικτύου για τη μετάδοση δεδομένων σε κεντρική μονάδα ή μέσω διαδικτύου. Λόγω της θέσης και της στόχευσης των καμερών, φαίνεται ότι η εμβέλειά τους είναι εξαιρετικά πιθανό να εκτείνεται σε κοινόχρηστους χώρους, ενώ σε περίπτωση λειτουργίας της ενσωματωμένης δυνατότητας λήψης ήχου, αυτή περιλαμβάνει κοινόχρηστους χώρους. Καθώς τα στοιχεία αυτά, ήταν επαρκή για την υποστήριξη ότι υφίσταται επεξεργασία εντός του πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ, η οποία αφορά σύστημα βιντεοεπιτήρησης σε λειτουργία, και ότι έχει ασκηθεί σχετικό δικαίωμα εναντίωσης στο οποίο δεν έχει ανταποκριθεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας, η Αρχή προχώρησε στην αποστολή του υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞΕ/1612/29-06-2021 εγγράφου προς τον καταγγελλόμενο για διευκρινίσεις σε σχέση με την καταγγελία.

Ο καταγγελλόμενος απάντησε στις 6/8/2021 (έγγραφο με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5410/25-08-2021) αναφέροντας ότι «...όπως πολύ καλά γνωρίζουν αμφότεροι

οι καταγγέλλοντες, αλλά αμέλησαν να αναφέρουν στην καταγγελία τους, οι 4 (όλοι πλην των 2 καταγγελλόντων), ήτοι τα 2/3 των ενοίκων, ταχθήκαμε εξ αρχής και εξακολουθούμε να τασσόμεθα απολύτως υπέρ της εγκατάστασης και λειτουργίας του περί ου ο λόγος συστήματος. Ως εκ τούτου, και βάσει της σχετικής οδηγίας (και των απορρευουσών σχετικών επισημάνσεών σας στις προηγηθείσες επιστολές), η εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος είναι σύννομη».

Με νεότερο έγγραφο (με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞΕ/1951/27-08-2021) η Αρχή επεσήμανε στον καταγγελλόμενο ότι έχει στο παρελθόν κρίνει ότι για τη διαμόρφωση της σύμφωνης γνώμης των ενοίκων λαμβάνεται υπόψη μια ψήφος ανά κατοικημένο (ή χρησιμοποιούμενο) επηρεαζόμενο διαμέρισμα, παραπέμποντας στη γνωμοδότηση 5/2017¹ (βλ. ιδίως σκέψη με αριθμό 12) καθώς και την ενημερωτική ιστοσελίδα της για τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης σε οικίες και πολυκατοικίες². Επίσης επισήμανε ότι καθώς από την απάντηση προκύπτει ότι πράγματι υπάρχει σε λειτουργία σύστημα βιντεοεπιτήρησης, οφείλει να ανταποκριθεί χωρίς καθυστέρηση στα αιτήματα των καταγγελλόντων, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 του ΓΚΠΔ. Τέλος, ζήτησε αναλυτικές πληροφορίες και κάθε διαθέσιμο έγγραφο ή στοιχείο το οποίο αποδεικνύει τη νομιμότητα του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της λογοδοσίας του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ, και έγγραφη ενημέρωση για τα εξής:

1) Τον αριθμό των καμερών, το μοντέλο τους και τους χώρους στους οποίους είναι εγκατεστημένες, επισυνάπτοντας σχετικές φωτογραφίες στις οποίες να απεικονίζεται το σημείο τοποθέτησης της κάθε κάμερας και ο χώρος εντός του οποίου αυτή βρίσκεται.

2) Να παρασχεθεί οπτικό υλικό από την οθόνη παρακολούθησης του συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο οποίο να απεικονίζονται ευκρινώς όλοι οι χώροι οι οποίοι επιτηρούνται από κάθε μια εκ των καμερών.

3) Να προσδιοριστεί ο αριθμός των οθονών παρακολούθησης/προβολής του συστήματος βιντεοεπιτήρησης και ο χώρος ή οι χώροι στους οποίους βρίσκονται.

¹ https://www.dpa.gr/sites/default/files/2019-10/gnomodotisi5_2017anonym_1.pdf

² https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/thematikes_enotites/eisagwgi_videoepitirisi/oikies_videoepitirisi

4) Να προσδιοριστεί ο αριθμός και τα σημεία τοποθέτησης ενημερωτικών πινακίδων καθώς και να προσκομιστεί φωτογραφία στην οποία απεικονίζεται αναρτημένη ενημερωτική πινακίδα.

Κατόπιν επικοινωνιών του καταγγελλόμενου, με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με τις οποίες υποστηρίζει ότι, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε κοινόχρηστο χώρο, το ορθό είναι το αναφερόμενο στην οδηγία 1/2011 κείμενο «για την ψηφοφορία σε κάθε ένοικο αντιστοιχεί μία ψήφος» και ότι δεν υφίσταται καταγραφή, συνεπώς δεν μπορεί να παράσχει τα δικαιώματα πρόσβασης και εναντίωσης, κατόπιν ενημέρωσης του για τις εξουσίες έρευνας της Αρχής και κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας, ο καταγγελλόμενος παρείχε αναλυτικά τις απόψεις του σε σχέση με τα καταγγελλόμενα (το σύνολο των επικοινωνιών έλαβε αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5794/15-09-2021).

Ο καταγγελλόμενος, ο οποίος παρέχει φωτογραφίες από το πεδίο λήψης των καμερών, παραθέτει, συνοπτικά, τα εξής στοιχεία:

α) Το σύστημα αποτελείται από τρεις (3) κάμερες τύπου Hikvision DS-2CD2021G1-IDW1, τοποθετημένες σε τμήμα της πιλοτής αποκλειστικής χρήσης των υπολοίπων ενοίκων (δηλαδή εκτός των καταγγελλόντων). Δεν υπάρχουν οθόνες βιντεοεπιτήρησης. Δεν γίνεται λήψη ήχου και δεν υπάρχει καταγραφικό, αλλά το σύστημα βιντεοεπιτήρησης λαμβάνει μόνο εικόνα σε πραγματικό χρόνο και μόνο πολύ περιστασιακά καθώς ο ίδιος συνδέεται μέσω κινητού τηλεφώνου στην κάμερα (μέσω διαδικτύου).

β) Έχει τοποθετηθεί μία (1) πινακίδα, επί της κολώνας προ της εισόδου στον κοινόχρηστο χώρο. Ο εισερχόμενος στο χώρο βλέπει την πινακίδα μπροστά του με το που θα μπει από την αυλόπορτα, όταν είναι ακόμα σαφώς εκτός κάλυψης της κάμερας.

γ) Το ακίνητο αποτελεί ενιαία (χωρίς σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας) εξ αδιαιρέτου ιδιοκτησία των καταγγελλόντων και του καταγγελλόμενου. Οι ένοικοι είναι έξι (6) : η τετραμελής οικογένεια του καταγγελλόμενου που κατοικεί σε ένα διαμέρισμα και οι δύο καταγγέλλοντες που κατοικούν στο άλλο. Το ακίνητο, για

πρακτικούς λόγους ομαλότητας συνύπαρξης όλων έχει οριοθετηθεί, άνω των 20 ετών, σε τμήματα αποκλειστικής χρήσης (όπου δεν εισέρχονται, διέρχονται ή παραμένουν άλλοι), και κοινόχρηστους χώρους. Χώροι αποκλειστικής χρήσης είναι δύο κατοικίες, ένας χώρος κύριας χρήσης που χρησιμοποιείται κυρίως ως γραφείο (τρίτο διαμέρισμα με γραφείο, σαλόνι, πλήρες λουτρό, το οποίο δεν αναφέρεται στην καταγγελία, αποκλειστικής χρήσης του καταγγελλόμενου), δύο βοηθητικοί χώροι αποθήκης, και το σύνολο του ισογείου επιπέδου (αυλή εμπρός, αυλή πίσω, πιλοτή, πλην του "διαδρόμου" μεταξύ της αυλόπορτας και της κεντρικής κοινόχρηστης εισόδου στο κεντρικό κλιμακοστάσιο του κτιρίου). Κοινόχρηστοι χώροι είναι μόνο ο "διάδρομος" και το κεντρικό κλιμακοστάσιο του κτιρίου με τα πλατύσκαλά του. Η νότια αυλή (εμπρός και πίσω) και η νότια πιλοτή, στην οποία έχει γίνει η εγκατάσταση των καμερών, είναι αποκλειστικής χρήσης των υπολοίπων ενοίκων πλην των καταγγελλόντων (οι οποίοι όλοι συμφωνούν με τις κάμερες). Αντίστοιχα, η βόρεια αυλή (εμπρός και πίσω) και η βόρεια πιλοτή είναι αποκλειστικής χρήσης των καταγγελλόντων. Για την απόδειξη της αποκλειστικότητας χρήσης αναφέρονται διάφορα στοιχεία, όπως η περίφραξη της πιλοτής, διάφορες κατασκευές και τροποποιήσεις, η κατάσταση της αυλής και ο τρόπος χρήσης αυτής.

δ) Παλαιότερα στην κοινή είσοδο υπήρχε θυροτηλεόραση η οποία χάλασε, χωρίς δυνατότητα επισκευής. Οι καταγγέλλοντες αρνούνται διαρκώς την αντικατάσταση. Αυτό προκαλεί δυσκολίες στον καταγγελλόμενο και κίνδυνο ασφάλειας.

ε) Για την εγκατάσταση των καμερών ακολουθήθηκαν, καλόπιστα και με ειλικρινή επιθυμία συμμόρφωσης προς το νόμο, τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία.

στ) Το πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας περιλαμβάνει μόνο εγκαταστάσεις στις οποίες γίνεται επεξεργασία δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης. Συνεπώς, η υπό εξέταση εγκατάσταση είναι εκτός πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ, δεδομένου ότι δεν υπάρχει καταγραφικό, δεν γίνεται καταγραφή, οπότε και αυταπόδεικτα δεν γίνεται αρχειοθέτηση, ούτε πρόκειται να γίνει αρχειοθέτηση.

ζ) Οι κάμερες με στοιχεία 2 και 3 και τα δεξιά δύο τρίτα της κάμερας 1

καλύπτουν μόνο χώρους αποκλειστικής χρήσης του καταγγελλόμενου, όπου δεν εισέρχονται/διέρχονται/παραμένουν οι καταγγέλλοντες, συνεπώς δεν θίγεται η ιδιωτικότητά τους και δεν απαιτείται η συναίνεσή τους. Η κάμερα 1 καλύπτει κατά το αριστερό τρίτο της λαμβανόμενης εικόνας την κοινόχρηστη είσοδο του κτιρίου. Ως προς αυτό το τμήμα της κάλυψης, αντικαθιστά την εκ της αρχικής κατασκευής του κτιρίου τοποθετηθείσα θυροτηλεόραση, και μάλιστα με την ίδια λειτουργικότητα αλλά χωρίς ήχο. Ως εκ τούτου, το αριστερό τρίτο της κάλυψης της κάμερας 1 πρέπει να αντιμετωπιστεί ως αφενός να προβλέπεται από τον κανονισμό της πολυκατοικίας, παρότι κανονισμός δεν υπάρχει, αφετέρου ως αναγκαστική λύση αντικατάστασης της προϋπάρχουσας θυροτηλεόρασης, δεδομένης της καταχρηστικής άρνησης συντήρησης του ακινήτου εξ μέρους των καταγγελλόντων.

η) Η αρχική ενημέρωσή του από την Αρχή ήταν ότι η νομιμότητα διέπεται από τα οριζόμενα στην οδηγία 1/2011 και τον ΓΚΠΔ. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει ρητώς λήψη απόφασης με απαιτούμενη πλειοψηφία των 2/3 των ενοίκων, κατά την οποία ο κάθε ένοικος έχει μία ψήφο. Στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης, για την αξιολόγηση της πλειοψηφίας ο καταγγελλόμενος έχει ακολουθήσει καλόπιστα τον τρόπο που υποδεικνύεται στο άρθρο 15 της οδηγίας, ήτοι τα 2/3 των ενοίκων. Η εγκατάσταση έχει την απαιτούμενη πλειοψηφία βάσει ενοίκων (4 υπέρ, 2 εναντίον) αλλά και βάσει διαμερισμάτων (2 υπέρ, 1 εναντίον).

θ) Πριν τη θέση σε λειτουργία, έγιναν επανειλημμένες συναντήσεις με αυτοπρόσωπη παρουσία αμφοτέρων των καταγγελλόντων, κατά τις οποίες ενημερώθηκαν διεξοδικότατα και απαντήθηκαν προφορικά όλες οι ερωτήσεις που έθεσαν. Μπορεί να μην συμφώνησαν (μειοψηφώντας), αλλά είναι πλήρως ενήμεροι.

ι) Οι καταγγέλλοντες αναφέρουν ότι ασκήθηκε αίτημα ενημέρωσης και διαγραφής των δεδομένων, που έχουν καταγραφεί και τους αφορούν. Πριν την καταγγελία δεν είχε υποβληθεί τέτοιο αίτημα. Δεν υπάρχει καταγραφικό, δεν γίνεται καταγραφή, οπότε και αυταπόδεικτα δεν γίνεται αρχειοθέτηση. Δεν υπάρχουν δεδομένα για να τους παραδοθούν ή να διαγραφούν.

ια) Σε αίτημα της δικηγόρου του καταγγελλόμενου προς τον Α για τη διαδικασία διανομής, αυτός παραπέμφθηκε στο δικηγόρο του, ο οποίος διεμήνυσε ότι οι καταγγέλλοντες έθεσαν ως όρο για την απεμπλοκή της διαδικασίας διανομής

την άσχετη με τη διανομή «αποξήλωση των ... πάντων». Για να απεμπλακεί η διανομή, αντιπροτάθηκε να συνυπογραφεί συμφωνητικό βάσει του οποίου θα αποσυνδεόταν η κάμερα που οι καταγγέλλοντες δηλώνουν ότι τους παρακολουθεί στο μπαλκόνι τους, μέχρι να ολοκληρωθεί πλήρως η διαδικασία διανομής, και εκείνοι δεν θα προέβαλαν προσκόμματα στη διαδικασία αυτή, ώστε να προχωρήσει με τον ταχύτερο δυνατόν ρυθμό. Οι καταγγέλλοντες αρνήθηκαν, γεγονός που ο καταγγελλόμενος θεωρεί ότι αποδεικνύει το προσηματικό της καταγγελίας.

ιβ) Στο ακίνητο έχουν ήδη εισβάλλει διαρρήκτες δύο φορές. Την πρώτη φορά κατά την απουσία όλων, με σημαντικές υλικές απώλειες και ιδιαίτερα ισχυρή ψυχολογική επιβάρυνση από την παραβίασης της εστίας. Τη δεύτερη φορά (12/1/2020), οι διαρρήκτες, έγιναν αντιληπτοί. Και στις δύο περιπτώσεις εκλήθη και επελήφθη η αστυνομία. Η δεύτερη εισβολή, αποτέλεσε τον καταλύτη για την εγκατάσταση του συστήματος, καταδεικνύοντας την ανεπάρκεια του ήδη υπάρχοντος. Την περίοδο της δεύτερης εισβολής υπήρχαν επαναλαμβανόμενα κρούσματα εισβολών στα γύρω οικήματα.

ιγ) Η Οδηγία 1/2011 (άρθρα 1 παρ. 1 και 5) προβλέπει τη δυνατότητα κάποιου περιορισμού της προστασίας της ιδιωτικότητας αν ο επιδιωκόμενος σκοπός βαρύνει περισσότερο, επί μη επίτευξης πλειοψηφίας υπέρ της εγκατάστασης. Δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως μεγαλύτερης σημασίας ο πολύ μικρός περιορισμός της ιδιωτικότητας των καταγγελλόντων από τα «καμμένα πρόσωπα των παιδιών μου, σιδερωμένα από διαρρήκτες» και είναι πρόδηλη η μεγαλύτερη αξία του υπέρτατου έννομου αγαθού της ανθρώπινης ζωής από τον ούτως ή άλλως ηπιότατο περιορισμό της ιδιωτικότητας από μία κάμερα περιστασιακής χρήσης χωρίς καταγραφή/αρχαιοθέτηση, ο οποίος, μάλιστα, προϋπήρχε της εγκατάστασης με την εκ της αρχικής κατασκευής του κτιρίου εγκατεστημένης κάμερας θυροτηλεόρασης με ίδια λειτουργικότητα.

Στη συνεδρίαση του τμήματος της Αρχής την 7/12/2021 κλήθηκαν και παρέστησαν μέσω τηλεδιάσκεψης τόσο ο καταγγελλόμενος, όσο και ο καταγγέλλων, οι οποίοι, αφού έλαβαν προθεσμία, εξέθεσαν τις απόψεις τους σε σχέση με την καταγγελία εγγράφως.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8363/23-12-2021 υπόμνημά του ο Γ εμμένει σε όσα είχε υποστηρίξει με τα έγγραφά του ενώ υποστηρίζει, συνοπτικά, τα εξής:

1) Η καταγγελία πρέπει να απορριφθεί και να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο, δεδομένου ότι τα η εγκατάσταση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του ΓΚΠΔ καθώς δεν υφίσταται καταγραφή και άρα σύστημα αρχειοθέτησης. Τα λοιπά επιχειρήματα αφορούν τις περιπτώσεις που το επιχείρημα αυτό δεν θα γίνει δεκτό από την Αρχή.

2) Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η -μη αμφισβητούμενη κατά την άποψή του- από ετών πραγματική συμφωνηθείσα χρήση του κτιρίου και όχι η "συμβολαιογραφική". Η ύπαρξη ή όχι συμβολαιογραφικής πράξης σύστασης οριζοντίου ιδιοκτησίας καθορίζει ενδεχόμενη αμέλεια των συνιδιοκτητών συμμόρφωσης προς π.χ. πολεοδομικές απαιτήσεις, αλλά δεν επηρεάζει την ισχύ των περιορισμών δεδομένης της ύπαρξης ιδιωτικής συμφωνίας. Εφόσον τους απαγορεύεται η πρόσβαση σε κάποιο σημείο, δεν νοείται οι καταγγέλλοντες να διαμαρτύρονται ότι το σύστημα ασφαλείας παραβιάζει την ιδιωτικότητά τους, την ώρα που αυτοί παραβιάζουν τον οικιακό (αποκλειστικής χρήσης) χώρο των καταγγελλομένων.

2α) Αν η Αρχή εξετάσει βάσει της "συμβολαιογραφικής" κατάστασης του ακινήτου, θεωρεί ότι πρέπει να απορριφθεί η καταγγελία και να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο, δεδομένου ότι πρόκειται για αμιγώς οικιακή χρήση, καθώς, ως "ένα πράγμα", το ακίνητο δεν διαιρείται σε ιδιωτικούς και κοινόχρηστους χώρους και άρα οι κάμερες επιτηρούν αμιγώς οικιακούς χώρους.

2β) Διαφορετικά, η καταγγελία πρέπει να τεθεί στο αρχείο, δεδομένου ότι η εγκατάσταση είναι απολύτως νόμιμη καθώς είχε και έχει την απαιτούμενη πλειοψηφία (όπως και αν υπολογιστεί αυτή, ήτοι 2/3 ενοίκων ή 2/3 διαμερισμάτων). Σε ό,τι αφορά την εγκατάσταση, δεν τίθεται ζήτημα πλειοψηφίας συνιδιοκτητών, δεδομένου ότι αυτή έχει γίνει εξ ολοκλήρου σε χώρο αποκλειστικής χρήσης, όλοι οι συνιδιοκτήτες/χρήστες του οποίου συμφωνούν με την εγκατάσταση, και η από 20ετίας εφαρμοζόμενη πρακτική στο πλαίσιο της ιδιωτικής συμφωνίας χρήσεων, τόσο από τον καταγγελλόμενο όσο και από τους καταγγέλλοντες, είναι να εγκαθιστούν και αναρτούν ό,τι ο καθένας επιθυμεί σε αυτούς τους χώρους, χωρίς απολύτως καμία συναίνεση ή συνεννόηση με τους υπολοίπους.

Ο καταγγέλλων επισυνάπτει ξανά φωτογραφίες από τους χώρους

εγκατάστασης του συστήματος και το πεδίο λήψης των τριών καμερών.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8306/21-12-2021 υπόμνημά τους οι καταγγέλλοντες εμμένουν σε όσα έχουν ήδη προβάλει ενώπιον της Αρχής. Αναφέρουν επίσης ότι υπάρχει πρόσθετος κίνδυνος από πιθανή καταγραφή του υλικού, καθώς είναι εύκολο να καταγραφεί με ευθύνη του καταγγελλόμενου και δεν τους αρκεί η διαβεβαίωσή του περί μη καταγραφής. Επισημαίνουν ξανά ότι το ακίνητο αποτελεί ολόκληρο μία ενιαία ιδιοκτησία εξ αδιαιρέτου, χωρίς σύσταση και χωρίς κανονισμό, για το οποίο οι δύο καταγγέλλοντες διαθέτουν κατά πλήρη κυριότητα ποσοστό 59,375%. Συνεπώς, χωρίς την έγκριση της πλειοψηφίας των συνιδιοκτητών δεν επιτρέπεται η παραμικρή επέμβαση είτε για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων είτε ακόμη και για άλλους λόγους, από οποιονδήποτε συνιδιοκτήτη και για οτιδήποτε. Σύμφωνα με την ισχύουσα οικοδομική άδεια, ο χώρος που επικαλείται ο καταγγελλόμενος ότι ο ίδιος έχει αποκλειστική χρήση είναι (α) κοινόχρηστος χώρος πιλοτής και κήπου, και (β) η στάθμευση στο νότιο κοινόχρηστο χώρο πιλοτής αντιστοιχεί στο νότιο διαμέρισμα μεζονέτας του ακινήτου με είσοδο στον Α' όροφο όπου διαμένουν οι δύο καταγγέλλοντες, και μάλιστα δεν αποτελεί ολόκληρος χώρο στάθμευσης. Ο χώρος αυτός είναι κοινόκτητος και κοινόχρηστος χώρος, δεν διαχωρίζεται και δεν οριοθετείται για οποιαδήποτε ρύθμιση χωρίς την σύσταση ιδιοκτησιών καθώς και κανονισμού με συμβολαιογραφική πράξη. Η αναφορά περί ύπαρξης τρίτου διαμερίσματος δεν περιλαμβάνεται σε κανενός είδους συμβολαιογραφική πράξη, ούτε ανταποκρίνεται στα περιλαμβανόμενα στην Οικοδομική Άδεια ή σε άλλο επίσημο έγγραφο ιδιοκτησίας (π.χ. δηλώσεις στο κτηματολόγιο). Αντιθέτως, ο χώρος αποτελεί μία από τις δύο συνολικά αποθήκες της στάθμης του υπογείου, παρακολούθημα των δύο διαμερισμάτων-μεζονετών της οικοδομής, και δεν επηρεάζουν την πλειοψηφία των ενοίκων για έγκριση του συστήματος, η αξιολόγηση της οποίας εξάλλου αφενός δεν υπάρχει και αφετέρου παρέλκει λόγω της εναντίωσης της πλειοψηφίας των συνιδιοκτητών.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις από το βοηθό εισηγητή, ο οποίος παρέστη χωρίς

δικαίωμα ψήφου και αποχώρησε μετά από τη συζήτηση της υποθέσεως και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, κατόπιν διεξοδικής συζητήσεως,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Σχετικά με το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών έχει εκδοθεί η Οδηγία 1/2011, οι διατάξεις της οποίας πρέπει να εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τις νέες διατάξεις του ΓΚΠΔ και του ν. 4624/2019. Περαιτέρω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές 3/2019³ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μέσω συσκευών λήψης βίντεο. Το κείμενο αυτό παρέχει αναλυτική καθοδήγηση για το πώς εφαρμόζεται ο ΓΚΠΔ σε σχέση με τη χρήση καμερών για διάφορους σκοπούς.
2. Ως αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα νοείται εκείνη που αναφέρεται στο ιδιωτικό πεδίο δράσης ενός προσώπου ή μιας οικογένειας, δηλαδή εκείνη που δεν εμπίπτει στην επαγγελματική ή/και εμπορική του δραστηριότητα και δεν περιλαμβάνει συστηματική διαβίβαση ή διάδοση δεδομένων σε τρίτους, όπως όταν γίνεται ανάρτηση στο διαδίκτυο σε απροσδιόριστο αριθμών προσώπων ή δημοσίευση σε εφημερίδες του συλλεγέντος οπτικοακουστικού υλικού. Ειδικότερα, εφόσον το πεδίο ελέγχου των καμερών συστήματος βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένου σε ιδιωτική οικία περιλαμβάνει χώρους μόνο ιδιωτικούς, τότε η εν λόγω επεξεργασία θεωρείται οικιακή δραστηριότητα (βλ. αιτιολογική σκέψη ΓΚΠΔ υπ' αριθμ. 18 και άρθρο 3 παρ. 2 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής). Σχετική είναι η απόφαση C-212/13 του ΔΕΕ (František Ryněš v Úřad pro ochranu osobních údajů,) με την οποία προσδιορίστηκε η έννοια της «αποκλειστικά» προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας, υπό το πρίσμα της οδηγίας 95/46/ΕΕ, έννοια η οποία ακολουθείται και στο ΓΚΠΔ. Στη σκέψη 34, αναφέρεται ότι η εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας 95/46/ΕΚ παρέχει, ενδεχομένως, τη δυνατότητα να

³ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_el

ληφθούν υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα του υπευθύνου της επεξεργασίας, τα οποία συνίστανται ιδίως, στην προστασία της ιδιοκτησίας, της υγείας και της ζωής του υπευθύνου αυτού και της οικογένειάς του.

3. Συνεπώς, σε ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένο σε ιδιωτική οικία, δεν θεωρείται αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα η λήψη και επεξεργασία εικόνας ή και ήχου όταν το πεδίο ελέγχου της κάμερας περιλαμβάνει μη ιδιωτικούς χώρους (δημόσιους, κοινόχρηστους ή χώρους που ανήκουν σε τρίτους), με αποτέλεσμα η συναφής επεξεργασία να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και να εξετάζεται η νομιμότητά της συνδυαστικά προς την εφαρμογή των αρχών προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις επεξεργασίας μέσω τέτοιων συστημάτων βιντεοεπιτήρησης η νομική βάση που εφαρμόζεται είναι συνήθως το άρθρο 6 παρ. 1 εδαφ. στ' του ΓΚΠΔ «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί». Περαιτέρω, βασική προϋπόθεση για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, η εφαρμογή της οποίας εξειδικεύεται στα άρθρα 6 και 7 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής, αλλά και στο Ειδικό Μέρος αυτής.
4. Ως προς το ειδικότερο ζήτημα της εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών, κατεύθυνση παρέχει το άρθρο 15, στο Ειδικό Μέρος της ανωτέρω Οδηγίας. Όπως αναφέρεται στο άρθρο αυτό, η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών για την ασφάλεια κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με απόφαση του οργάνου που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του συγκροτήματος (π.χ. της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας) σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου Κανονισμού, και όχι από κάποιον ένοικο μεμονωμένα, και, εφόσον υπάρχει σύμφωνη γνώμη των δύο τρίτων των ενοίκων της πολυκατοικίας. Για τη γνώμη αυτή πρέπει να υπολογίζεται μία ψήφος ανά

κατοικημένο διαμέρισμα (ή χρησιμοποιούμενο –μη κενό- διαμέρισμα, όταν αυτό δε χρησιμοποιείται ως κατοικία) όπως έχει διευκρινισθεί από την Αρχή και επιβεβαιωθεί μέσω της γνωμοδότησης 5/2017. Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, δηλαδή αρμόδιος να αποφασίσει για το σκοπό και τον τρόπο χρήσης του συστήματος, είναι η ένωση προσώπων των συνιδιοκτητών που λειτουργεί μέσω της Γ.Σ. συνιδιοκτητών του συγκροτήματος και του σχετικού κανονισμού, όπου υφίσταται⁴.

5. Όσον αφορά τις προϋποθέσεις τοποθέτησης κάμερας στην είσοδο διαμερίσματος αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της προστασίας των προσώπων που διαμένουν ή εργάζονται σε αυτό, καθώς και των αγαθών των ενοίκων του διαμερίσματος, στην υπ' αριθμ. 5/2017 Γνωμοδότηση της Αρχής προσδιορίζεται ότι η εμβέλεια της κάμερας πρέπει να περιορίζεται στον απολύτως απαραίτητο χώρο έμπροσθεν της θύρας εισόδου λαμβάνοντας τη λιγότερο δυνατή εικόνα από κοινόχρηστο χώρο (βλ. σκέψη 6 της Γνωμοδότησης 5/2017). Εάν πραγματοποιείται καταγραφή των δεδομένων εικόνας και η εμβέλεια της κάμερας για τεχνικούς λόγους, ιδίως λόγω της χωροθέτησης των εισόδων των διαμερισμάτων, δεν μπορεί να περιοριστεί στον απολύτως απαραίτητο χώρο μπροστά από την είσοδο του διαμερίσματος απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των ενοίκων του ορόφου που διαμένουν στα επηρεαζόμενα διαμερίσματα (μια ψήφος ανά επηρεαζόμενο διαμέρισμα), άλλως των 2/3 αυτών (βλ. σκέψη 12 της ως άνω γνωμοδότησης).
6. Ο καταγγελλόμενος αποδέχεται ότι το σύστημα βιντεοεπιτήρησης λειτουργεί και ότι η εμβέλειά του δεν περιορίζεται σε αυστηρά ιδιωτικούς του χώρους. Οι χώροι από τους οποίους λαμβάνεται εικόνα είναι «πολεοδομικά» κοινόχρηστοι. Ο καταγγελλόμενος υποστηρίζει ότι είναι χώροι αποκλειστικής χρήσης (με την εξαίρεση τμήματος εικόνας από μια κάμερα η οποία λαμβάνει εικόνα από χώρο τον οποίο θεωρεί κοινόχρηστο), αλλά αυτό δεν στηρίζεται σε έγγραφα αποδείξεις, αντίθετα σε όλα τα έγγραφα οι χώροι εμφανίζονται ως κοινόχρηστοι.

⁴ Με την απόφαση 95/2015 η Αρχή έχει ερμηνεύσει την αναφορά στο άρθρο 15 παρ. της Οδηγίας 1/2011 ότι «Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι η Γενική Συνέλευση του συγκροτήματος» καθώς η Γ.Σ. ενός συγκροτήματος κατοικιών αποτελεί όργανο της ένωσης προσώπων των συνιδιοκτητών (η οποία συνήθως δεν έχει νομική προσωπικότητα)

Περαιτέρω, δεν είναι αρμοδιότητα της Αρχής να εξετάσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς ενός χώρου, πέραν από τα νόμιμα έγγραφα σε σχέση με αυτόν. Ο χαρακτηρισμός ενός χώρου ως αποκλειστικής χρήσης θα πρέπει να αποδεικνύεται ενώπιον των αρμοδίων οργάνων και όχι στην Αρχή.

7. Η χρήση του συστήματος δεν μπορεί να θεωρηθεί αποκλειστικά προσωπική/οικιακή δραστηριότητα καθώς η λήψη εικόνας δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε χώρους μιας οικογένειας, αλλά περιλαμβάνει κοινόχρηστους χώρους. Για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ είναι αδιάφορο το αν υπάρχει σύστημα αρχειοθέτησης, καθώς η επεξεργασία μέσω του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι αυτοματοποιημένη (άρθρο 2 παρ. 1 ΓΚΠΔ).
8. Καθώς οι χώροι είναι κοινόχρηστοι, θα έπρεπε η επιτήρηση, εφόσον υποτεθεί ότι είναι για την προστασία των κοινοχρήστων χώρων, να αποφασιστεί από τους συνιδιοκτήτες. Καθώς δεν υφίσταται κανονισμός, θα έπρεπε τουλάχιστον, κατ' ανάλογη εφαρμογή να υφίσταται πλειοψηφία 50%+1 με βάση τα ποσοστά ιδιοκτησίας (ο καταγγελλόμενος κατέχει ποσοστό περί του 40%). Μάλιστα το κριτήριο των ψήφων ανά διαμέρισμα, δεν χρειάζεται να εξεταστεί, καθώς αφορά τη συμφωνία των ενοίκων, ως κριτήριο που αποδεικνύει την αναγκαιότητα και αναλογικότητα του συστήματος.
9. Ο καταγγελλόμενος, ως υπεύθυνος επεξεργασίας καθώς έχει καθορίσει το σκοπό και τα μέσα της επεξεργασίας, χρησιμοποιεί το σύστημα βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας των προσώπων της οικογένειάς του και αγαθών της κατοικίας τους. Αν και ο καταγγελλόμενος δεν το αναφέρει ρητά, προκύπτει ότι η νομική βάση της εγκατάστασης είναι το άρθρο 6 παρ. 1 εδαφ. στ του ΓΚΠΔ. Για την εφαρμογή της νομικής βάσης αυτής πρέπει να εξεταστεί αν ή λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες τρίτων υποκειμένων των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο σκοπός της προστασίας προσώπων και αγαθών που επικαλείται ο καταγγελλόμενος μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα (π.χ. φωτισμός, συναγερμός, τοποθέτηση κάμερας μόνο στην είσοδο του διαμερίσματός του και σε εσωτερικούς χώρους).

Περαιτέρω, με δεδομένο ότι ο επιτηρούμενος χώρος είναι κοινόχρηστος, δεν μπορεί να αποκλειστεί η χρήση του από τους λοιπούς ενοίκους, ιδίως καθώς τμήμα του επιτηρούμενου χώρου περιλαμβάνει την κοινή είσοδο των δύο διαμερισμάτων. Συνεπώς, προσβάλλονται υπέρμετρα τα δικαιώματα των προσώπων που διαμένουν στο άλλο διαμέρισμα του κτιρίου, καθώς ενδέχεται να παρακολουθούνται σε δραστηριότητες στενά συνδεδεμένες με την ιδιωτική τους ζωή. Άρα, η εν λόγω επεξεργασία, δεν μπορεί να είναι νόμιμη, καθώς παραβιάζεται το άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ. Επισημαίνεται ότι ως προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ως ένοικο διαμερίσματος, έχει ευθεία εφαρμογή η γνωμοδότηση 5/2017 της Αρχής. Συνεπώς, θα μπορούσε να επιτηρεί μόνο ιδιωτικούς του χώρους και μικρό τμήμα της εισόδου του διαμερίσματός του αλλά όχι την κεντρική είσοδο, άνευ συμφωνίας με τους λοιπούς ενοίκους.

- 10.** Όπως προκύπτει από τις φωτογραφίες, η ενημερωτική πινακίδα είναι μη μόνιμη κατασκευή. Επίσης δεν ικανοποιεί τις προϋποθέσεις των οδηγιών της Αρχής⁵ και της γνωμοδότησης 3/2019 του ΕΣΠΔ. Συνεπώς δεν ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 13 του ΓΚΠΔ σε σχέση με τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται από τα υποκείμενα των δεδομένων.
- 11.** Οι καταγγέλλοντες αναφέρουν ότι έχουν ασκήσει με συγκεκριμένο τρόπο το δικαίωμα εναντίωσης του αρ. 21 του ΓΚΠΔ, όσον αφορά την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων, ζητώντας την αποξήλωση του συστήματος ασφαλείας, τόσο με προφορικές επικοινωνίες, όσο και με επικοινωνίες των δικηγόρων των δύο πλευρών. Οι επικοινωνίες αυτές δεν αμφισβητούνται, αν και το ακριβές περιεχόμενο δεν έχει προσκομισθεί στην Αρχή. Αν και είναι σαφές ότι υπήρχε εναντίωση των καταγγελλόντων στη λειτουργία του συστήματος, δεν προκύπτει ότι ασκήθηκε ειδικά αίτημα άσκησης δικαιώματος.
- 12.** Με βάση τα ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ότι, εν όψει της φύσης και του σκοπού της επεξεργασίας, της χρόνιας υφιστάμενης διαφωνίας των δύο πλευρών, της συγγενικής τους σχέσης και του γεγονότος ότι η επεξεργασία ενδέχεται να έχει

5

https://www.dpa.gr/index.php/el/enimerwtiko/thematikes_enotites/eisagwgi_videoepitirisi/plirofori_es_upef_videoepitirisi/ipodigmata_enimerosis

συνέπειες για συγκεκριμένα ολιγάριθμα φυσικά πρόσωπα, καταλληλότερο μέτρο αποτελεί η εφαρμογή της κατ' άρθρο 58 παρ. 2 εδαφ. στ του ΓΚΠΔ διορθωτικής εξουσίας να επιβάλλει απαγόρευση της εν λόγω επεξεργασίας, δηλαδή απαγόρευση της λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης το οποίο λαμβάνει εικόνα από κοινόχρηστους χώρους.

13. ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή

Επιβάλλει στον υπεύθυνο της επεξεργασίας Γ απαγόρευση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης το οποίο λαμβάνει εικόνα από κοινόχρηστους χώρους του ακινήτου στο οποίο διαμένει η οικογένειά του και οι καταγγέλλοντες, λόγω παραβίασης του άρθρου 6 παρ. 1 και του άρθρου 13 του ΓΚΠΔ, σε σχέση με τα αναφερόμενα στις σκέψεις 9 και 10 της παρούσης, σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ. Ο υπεύθυνος της επεξεργασίας οφείλει να ενημερώσει εγγράφως την Αρχή για την εφαρμογή της απόφασης εντός χρονικού διαστήματος μιας εβδομάδας από την λήψη της παρούσας.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου